OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Rahapelitoiminnan tuoton vähenemisen vaikutukset taiteen ja kulttuurin valtionrahoitukseen v. 2022 (TAE)

Kulttuuri- ja taidepolitiikan osasto
11.10.2021

Taustaa

- Rahapeliyhteisöjen (Veikkaus Oy, Raha-automaattiyhdistys ry, Fintoto Oy) yhteenlasketut tuloutukset OKM:lle, STM:lle ja MM:lle ylittivät ensimmäisen kerran 1 mrd. euroa v. 2016 ja säilyivät po. tasolla v. 2019 saakka.
- Em. yhteisöt yhdistettiin ja muodostettiin Veikkaus Oy 1.1.2017 lukien.
- **V. 2020** Veikkaus Oy:n tulos laski 34 %, kompensoitiin täysimääräisesti LTA 2020.
- **V. 2021** kompensointi täysimääräisesti vuoden 2019 TA:n tasoon.
- **V. 2022** kompensointi 330 milj. euroa, noin 80 %:a täydestä kompensaatiosta.
- **V. 2023** kompensointi 306 milj. euroa.
- **V: 2024 ja sitä seuraavat vuodet**: ?

Taide ja kulttuuri

- OKM:n pääluokkaan tuloutettavat rahapelien voittovarat jaetaan arpajaislain (1047/2001) 17 a §:n perusteella seuraavasti:
- Urheilu ja liikuntakasvatus 25 %
- Tiede 17,5 %
- Taide 38,5 %
- Nuorisotyö 9 %
- Jakamaton 10 %
- Yhteensä 100 %
- Rahapelituottojen osuus valtion rahoituksesta taiteeseen ja kulttuuriin oli ennen tulosromahdusta 50-53 prosenttia.

Kehyksen puolelta rahoitettavia kohteita ovat (lakisääteisiä yms):

- viiden viraston toimintamenot (Taiteen edistämiskeskus, Museovirasto, Suomenlinnan hoitokunta, Kansallinen audiovisuaalinen instituutti, Näkövammaisten kirjasto)
- esittävän taiteen (teattereiden, orkestereiden, tanssin, sirkuksen yms.), museoiden ja taiteen perusopetusta antavien oppilaitosten valtionosuudet
- ylimääräiset taiteilija- ja sanomalehtimieseläkkeet
- lakiin perustuvat taiteilija-apurahat ja kirjailijoiden ja kääntäjien apurahat
- Senaatille maksettavat vuokrat ja eräät muut kulttuurialan toimijoiden vuokrakulut

Kehyksen puolelta rahoitettavia kohteita ovat (lakisääteisiä yms):

- yleisten kirjastojen avustukset (valtionosuudet ovat osana kuntien yleistä valtionosuutta VM:n pääluokassa)
- yksityisen kopioinnin hyvitys
- lainauskorvaus
- näyttelypalkkio
- Kansallisgallerian kokoelman (kansalliskokoelma) kartuttaminen

- Kaikki muu valtionrahoitus taiteeseen ja kulttuuriin maksetaan rahapelitoiminnan tuotosta

Rahapelien voittovaroista rahoitusta saavien rahoituksen leikkaukset

- v. 2021 (verrattuna vuoden 2020 TA) 5,268 milj. euroa
- v. 2022 (verrattuna vuoden 2021 TA) **18,358 milj. euroa**
- v. 2023 (verrattuna v. 2022 TAE) 9 milj. euroa
- v. 2024- ?

- Yhteensä leikkaus v. 2023 verrattuna 2020 TA 32,626 milj. euroa

Taiteen ja kulttuurin määrärahat vuonna 2022 (TAE), (OKM pääluokka 29, luku 80 Taide ja kulttuuri)

	TA 2021 (milj. euroa)	TAE 2022 (milj. euroa)	Muutos (milj. euroa)
Taide ja kulttuuri	581,2	583,9	+2,7
- josta rahapelitoiminnan tuotot	190,3	156,0	-34,3

Rahapelitoiminnan tuottojen osuus taiteen ja kulttuurin rahoituksesta 32,7 % vuonna 2021 ja 26,7 % vuonna 2022 (TAE).

Huom! Vuoden 2021 talousarvio sisältää momentilla 29.80.52 rahastonpurkuna 20 milj. euroa Kansallisteatterin peruskorjaukseen kohdennettua rahoitusta ja 250 000 euroa AV-kannustimiin kohdennettua rahoitusta.

Leikkausten toteuttaminen momentilla 29.80.52 Rahapelitoiminnan tuotot taiteen edistämiseen

- Momentin leikkaustarve 11 % kompensaatioiden jälkeen.
- leikkaukset kohdennetaan siten, että sivistyksellisten oikeuksien toteutumisen, lakisääteisten menojen, kansainvälisten sopimusten velvoitteista vastaamisen sekä taide- ja kulttuuripolitiikan linjausten toteuttamisen kannalta leikkausten haitallinen vaikutus jää lyhytkestoisesti tarkasteltuna mahdollisimman vähäiseksi.

Ei leikkauksia

RAHAPELITOIMINNAN TUOTOT TAITEEN EDISTÄMISEEN	Leikkaus %	Määrärahataso 2022
Rahoituslain mukaiset valtionosuudet teattereille	0 %	4 438 000
Rahoituslain mukaiset valtionosuudet ja avustukset museoille	0 %	2 820 000
Kuvataiteen tekijöille suoritettavista apurahoista annetun lain (115/1997) mukaiset apurahat (maksuperuste)	0 %	960 000
Venetsian biennaali -näyttelyt	0 %	140 000
Avustukset taide- ja kulttuuritapahtumille	0 %	4 619 000
Avustukset Saamelaiskäräjille saamelaisen taiteen ja kulttuurin edistämiseen	0 %	435 000
Sibeliuksen koottuihin teoksiin	0 %	73 000
Jakamaton määräraha	0 %	193 000

Yleinen 15 % leikkaus

RAHAPELITOIMINNAN TUOTOT TAITEEN EDISTÄMISEEN	Leikkaus %	Määrärahataso 2022
Avustukset mediakasvatuksen kehittämiseen	15 %	213 000
Avustukset kehittämiseen (visuaalinen ja rakennustaide, muotoilu)	15 %	468 000
Avustukset kirjallisuuden kääntämiseen, julkaisemiseen ja tunnetuksi tekemiseen SKS:n ja SLS:n kautta myönnettäväksi	15 %	427 000
Avustukset valtakunnallisille museo- ja perinnealan järjestöille	15 %	705 000
Avustukset luovien alojen ja digitaalisten sisältöjen tuotekehitykseen ja palveluinnovaatioihin AVEKin kautta myönnettäväksi	15 %	591 000
Avustukset klubi- ja kiertuetoimintaan, kuoromatkoihin ja musiikkileireihin myönnettäväksi Musiikin edistämissäätiöstä	15 %	676 000

Yleinen 15 % leikkaus

RAHAPELITOIMINNAN TUOTOT TAITEEN EDISTÄMISEEN	Leikkaus %	Määrärahataso 2022
Avustukset kulttuuriin osallistumisen ja sen saavutettavuuden edistämiseen, vähintään 50 000 euroa Taikusydän-yhteyspisteen toimintaan	15 %	920 000
Avustukset rakennustaiteen ja muotoilun edistämiseen	15 %	545 000
Avustukset kuntien ja alueellisen kulttuuritoiminnan kehittämiseen	15 %	1 135 000
Avustukset kulttuurivientiin	15 %	1 288 000
Taiteen ja kulttuurin edistämiseen, edistämiskeskuksen ja taideneuvoston kehittämistoimiin sekä selvitys- ja tiedotustoimintaan	15 %	5 432 000
Avustukset eräille erikoismuseoille	15 %	567 000

Yleinen 15 % leikkaus

RAHAPELITOIMINNAN TUOTOT TAITEEN EDISTÄMISEEN	Leikkaus %	Määrärahataso 2022
Avustukset elokuvakulttuurin edistämiseen	15 %	595 000
Avustukset esittävän taiteen edistämiseen (vapaa kenttä)	15 %	8 660 000
Elokuvataide ja audiovisuaalinen kulttuuri, Esittävä taide: musiikki, tanssi, teatteri ja sirkus, Kirjallisuus, Visuaalinen ja rakennustaide sekä muotoilu (yhteisöavustukset)	15 %	8 869 000

Yleinen 15 % leikkaus

RAHAPELITOIMINNAN TUOTOT TAITEEN EDISTÄMISEEN	Leikkaus %	Määrärahataso 2022
Avustukset lastenkulttuurin ja lasten kulttuurikasvatuksen edistämiseen	15 %	1 093 000
Avustukset kulttuuri-instituuteille	15 %	4 791 000
Avustukset ja apurahat visuaalisen taiteen edistämiseen	15 %	2 757 000
Avustukset kaunokirjallisuuden edistämiseen	15 %	287 000
Avustukset lastenkulttuurihankkeisiin	15 %	494 000
Avustukset ja apurahat selkokieliseen ja muuhun helposti saavutettavaan kirjallisuuteen Kehitysvammaliiton kautta myönnettäväksi	15 %	123 000

Leikkaukset 5 – 6 %

RAHAPELITOIMINNAN TUOTOT TAITEEN EDISTÄMISEEN	Leikkaus %	Määrärahataso 2022
Avustus Kulttuuripolitiikan tutkimussäätiö Cuporen toimintaan ja 10 000 euroa Compendium yhdistyksen jäsenmaksuun	5 %	808 000
Cultura-säätiön toimintaan	5 %	765 000
Kansallisgallerialle	5 %	12 507 000
Suomen elokuvasäätiön toimintaan	5 %	2 603 000
Suomen Kansallisoopperan Säätiölle	5 %	36 287 000
Suomen Kansallisteatterin Osakeyhtiölle	5 %	10 821 000
Avustukset yleisten kirjastojen kehittämiseen, venäjänkieliseen kirjastotehtävään sekä eräille kirjastojärjestöille	6 %	4 707 000

Leikkaukset 7 – 9 %

RAHAPELITOIMINNAN TUOTOT TAITEEN EDISTÄMISEEN	Leikkaus %	Määrärahataso 2022
Avustukset tekijänoikeusjärjestelmän kehittämiseen	7 %	186 000
Avustukset kulttuurin moninaisuuden ja rasismin vastaisen toiminnan edistämiseen	7 %	635 000
Avustukset elokuvan tuotantoon, käsikirjoittamiseen sekä kotimaisen ja kansainvälisen jakelun edistämiseen SESin kautta myönnettäväksi	8 %	22 189 000
Tekijänoikeusneuvoston, tekijänoikeusasioiden neuvottelukunnan ja selvitysten kuluihin	8 %	73 000
Avustukset kulttuurilehdille	9 %	807 000

Leikkaukset 10-13%

RAHAPELITOIMINNAN TUOTOT TAITEEN EDISTÄMISEEN	Leikkaus %	Määrärahataso 2022
Avustukset museoille ja kulttuuriperintöhankkeisiin	10 %	2 495 000
Kansainvälinen yhteistyö ja kulttuurien välisen vuoropuhelun edistäminen (ystävyysseurat)	11 %	1 687 000
Kansainvälisten kulttuuriperintösopimusten toimeenpanoon	11 %	407 000
Avustus Euroopan unionin nuoriso-orkesterille	13 %	20 000

Leikkaus 25 %

RAHAPELITOIMINNAN TUOTOT TAITEEN EDISTÄMISEEN	Leikkaus %	Määrärahataso 2022
Avustukset kulttuurimatkailun kehittämiseen	25 %	150 000
Avustukset taiteen eri alojen opetusjärjestöjen toimintaan	25 %	126 000

Koskimies Hanna (OKM)

Leikkaus 49 – 50 %

RAHAPELITOIMINNAN TUOTOT TAITEEN EDISTÄMISEEN	Leikkaus %	Määrärahataso 2022
Avustukset kulttuuritilojen hankkimiseen, perustamiskustannuksiin ja peruskorjauksiin	49 %	2 740 000
Suomi-palkinnot	50 %	60 000
Valtion julkisten rakennusten taidehankinnat ja valtion taidekokoelmien hoito (maksuperuste)	50 %	520 000
Seurantalojen korjausavustukset sekä neuvonta- ja ohjaustyö Suomen Kotiseutuliiton kautta myönnettäväksi	50 %	848 000
Avustukset taiteen ja kulttuurin Venäjä-ohjelman toimeenpanoon	50 %	212 000

Lopetetaan kokonaan ja siirto OPH:lle

- Kokonaan lopetetaan:
  - Vähälevikkisen kirjallisuuden ostotuki ja kulttuurilehtien tilaustuki kirjastoille
    - Kirjastojen aineistovalikoima supistuu ja vähälevikkisen kirjallisuuden saatavuus heikkenee tuen lakatessa.
- Siirto Opetushallitukselle:
  - Luova Eurooppa-ohjelman hallinnointi ja kansallinen vastinrahoitus, 259 000 euroa